

RYZYZKO ESG W SPÓŁKACH PUBLICZNYCH

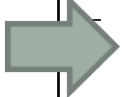
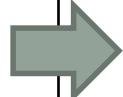
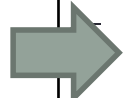
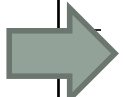
prof. dr hab. Teresa Czerwińska

Agenda

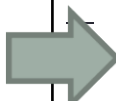
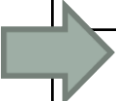
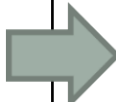
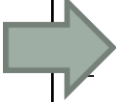
1. ESG w kreowaniu wartości przedsiębiorstwa
2. Ryzyko związane z ESG - perspektywa zarządzających spółką i inwestorów
3. Efektywność a społeczna odpowiedzialność
4. Luka informacyjna w raportowaniu ESG
5. Raportowanie ESG w Polsce
6. Macierz sektorowa ryzyka ESG

Ryzyka ESG

- **Value- Based Management** - kreowanie wartości wymaga trwałego łączenia zarządzania w wymiarze ekonomicznym, społecznym i środowiskowym (Triple Bottom Line) zarówno na poziomie przedsiębiorstwa, jak i całej gospodarki.
- J. Stiglitz: *“społecznie odpowiedzialne inwestowanie to prawdopodobnie najważniejszy i najbardziej pomyślny kierunek rozwoju nowoczesnego zarządzania aktywami”*.
- Ryzyka znajdujące się na styku biznesu oraz otoczenia społecznego, środowiska naturalnego oraz związane z ładem korporacyjnym (**Environmental, Social, Governance (ESG)**)

<i>obszary</i>	<i>Ryzyka</i>	<i>Efekty realizacji ryzyka</i>
Środowisko naturalne	 zmiany klimatyczne - anomalie pogodowe, efekt cieplarniany, powodzie - wzrost częstotliwości i dotkliwości katastrof naturalnych	<u>Koszty bezpośrednie:</u> <ul style="list-style-type: none"> - rynek praw do emisji zanieczyszczeń - wysoka materiałochłonność i energochłonność gospodarki - wzrost kosztów surowców, materiałów, energii - awarie środowiskowe - akcje protestacyjne, blokady
	 degradacja ekosystemu	
	 wyczerpalność zasobów naturalnych - gospodarka rabunkowa skażenie środowiska naturalnego i składowanie odpadów niebezpiecznych	<u>Koszty pośrednie:</u> <ul style="list-style-type: none"> - utrata reputacji, ostracyzm społeczny - dodatkowe koszty negatywnych skutków zmian klimatycznych i skażenia środowiska - niska innowacyjność gospodarki

obszary	Ryzyka	Efekty realizacji ryzyka
 Społeczeństwo	<ul style="list-style-type: none"> - wykluczenie finansowe – ubóstwo, dostęp do usług medycznych i leków 	<p><u>Koszty bezpośrednie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - procesy sądowe, spory pracownicze, strajki - kary i restrykcje nakładane przez organy nadzorcze - wypadki w pracy, przestoje - wzrost kosztów zarządzania zasobami ludzkimi - niższa wydajność pracowników - bojkotowanie przez organizacje konsumenckie
	<ul style="list-style-type: none"> - Choroby cywilizacyjne – ryzyka związane z nanotechnologią, otyłość, pandemie - Starzenie się społeczeństwa – zmiany struktury demograficznej 	
	<ul style="list-style-type: none"> - prawa człowieka i prawa pracownicze – wzrost efektywności kosztem pracowników, konflikty z pracownikami, nieetyczne warunki outsourcingu, dyskryminacja w miejscu pracy, mobbing 	<p><u>Koszty pośrednie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - wzrost kosztów społecznych - utrata reputacji, ostracyzm społeczny - niedopasowanie nowych produktów do oczekiwań społecznych - brak lojalności pracowników, wysoka rotacja kadry - wyższe bezrobocie, - problemy demograficzne

obszary	Ryzyka	Efekty realizacji ryzyka
  Ład korporacyjny	<ul style="list-style-type: none"> - Regulacje prawne - korupcja, fałszerstwa, niestosowne postępowanie reklamacyjne, praktykowanie zmów cenowych 	<p><u>Koszty bezpośrednie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - problemy w łańcuchu dostaw, - kary i restrykcje nakładane przez organy nadzorcze - procesy sądowe - defekty produktów, reklamacje - trudności w pozyskiwaniu partnerów biznesowych i źródeł finansowania
	<ul style="list-style-type: none"> - Zasady etyki zawodowej – nieetyczna konstrukcja umów, kontrowersyjne praktyki marketingowe, reklama wprowadzająca w błąd 	
 	<ul style="list-style-type: none"> - Równe traktowanie grup interesariuszy - konflikty interesów, struktura zarządzania i rad nadzorczych, kreowanie wartości dla poszczególnych grup interesariuszy - Transparentność działalności i polityki informacyjnej – komunikacja z otoczeniem 	<p><u>Koszty pośrednie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - spadek lojalności klientów - zła reputacja - koszty konfliktów interesów - pogorszenie jakości otoczenia społecznego i ekonomicznego – brak transparentności, przewidywalności działalności w zarządzaniu ryzykiem

Ryzyko ESG z perspektywy :

• *Zarządzających spółką*

- ryzyko reputacji
- dodatkowe koszty: kary, sankcje, opłaty
- partycypacja w nowym modelu gospodarki

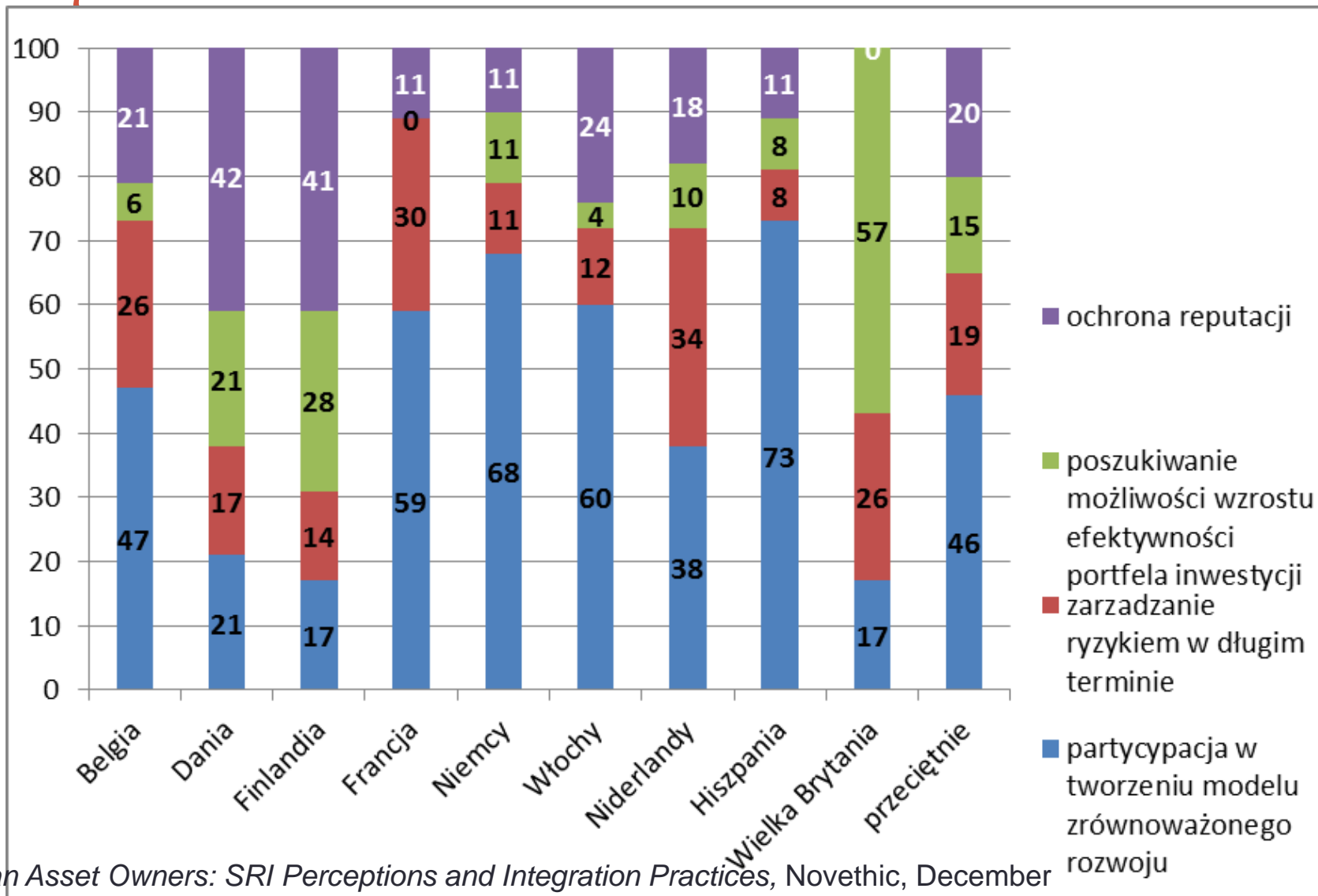
• *Inwestorów*

- efektywność portfela inwestycji
- zarządzanie ryzykiem
- ochrona reputacji

Efektywność działalności

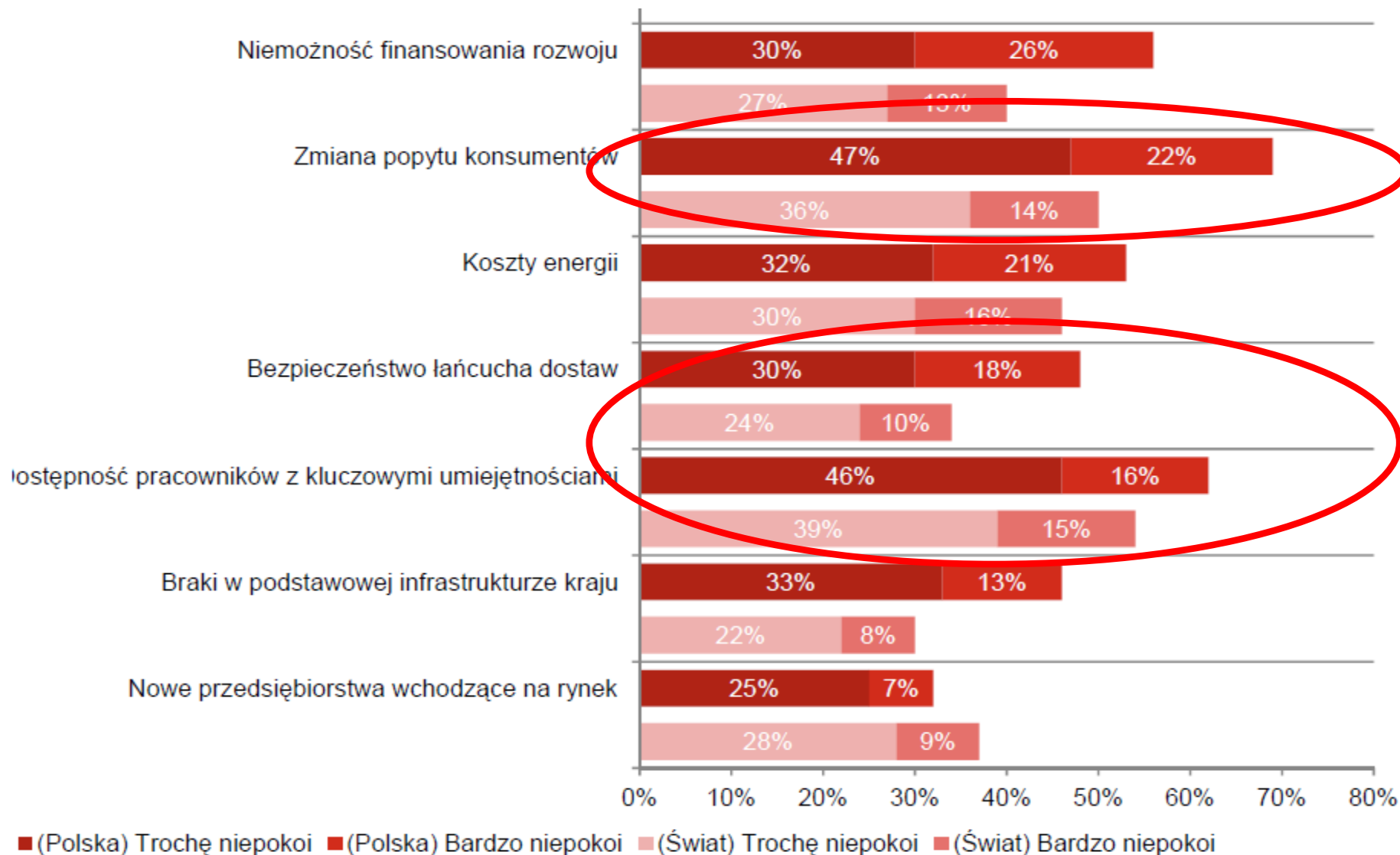
Profil ryzyko- dochód portfela inwestycji

Motywy uwzględniania kryteriów ESG w zarządzaniu

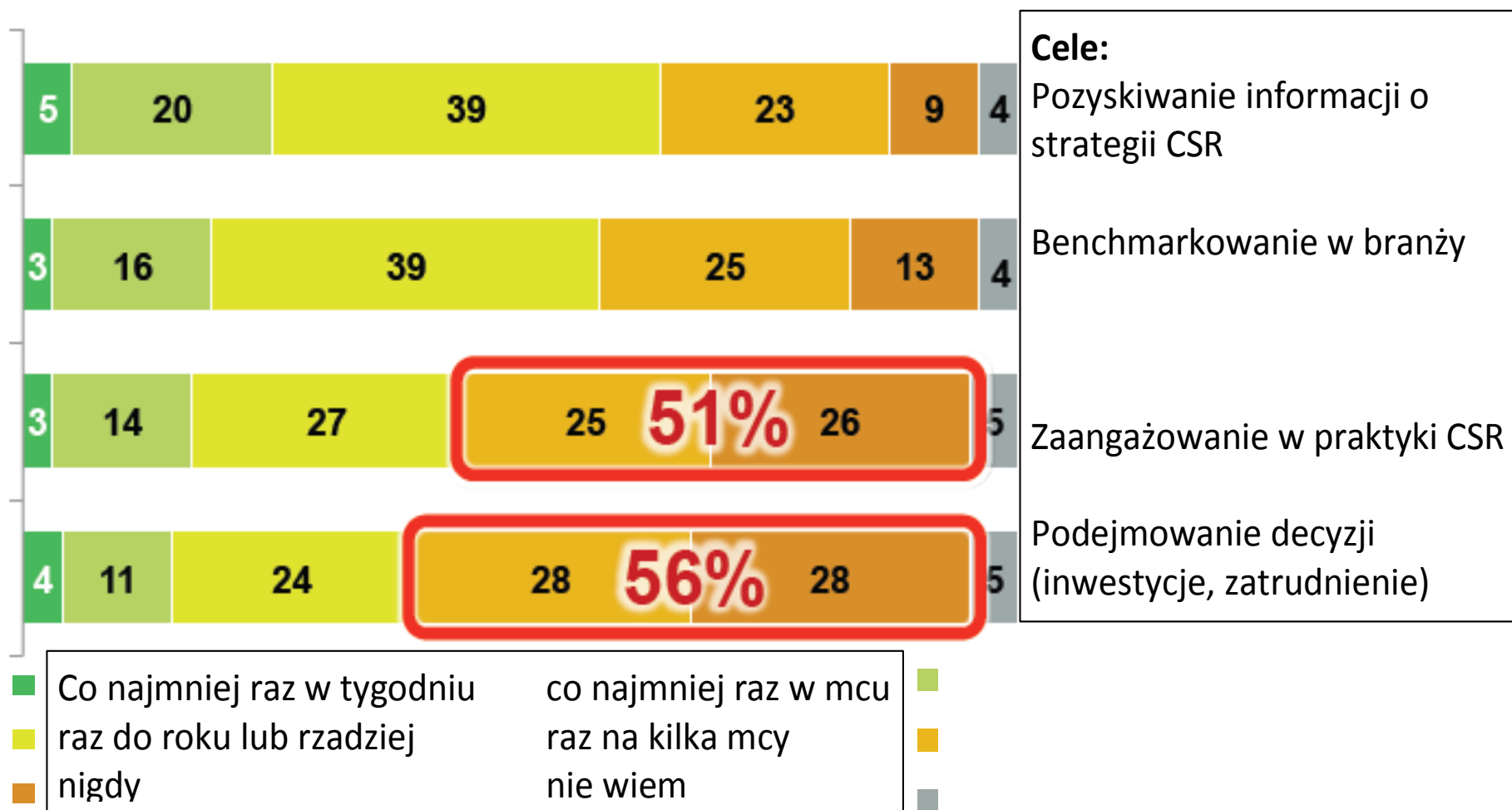
Ryzyka w rozwoju przedsiębiorstw (% odpowiedzi)

Powszechność raportowania ESG

- Francja (od 1977r.) – przedsiębiorstwa zatrudniające powyżej 300 osób zobowiązane są do raportowania tzw. „bilansu społecznego” (*Nouvelles Regulations Economiques* art. 116)
- Od lipca 2010r. Ustawa nakłada na wszystkie największe przedsiębiorstwa obowiązek raportowania ESG oraz wkładu w zrównoważony rozwój.
- 2009 – Dania, Szwecja - obowiązek raportowania ESG przez największe przedsiębiorstwa wg GRI.

Użyteczność ratingu CSR

Ryzyko ESG z perspektywy inwestora - w świetle teorii portfelowej

1. uwzględnienie ESG może skutkować obniżeniem efektywności portfela w długim okresie - im bardziej efektywny jest rynek, tym większy jest wpływ wdrożenia ESG na wyniki zarządzania portfelem.

- ocena konsekwencji selekcji i wykluczenia z portfela emitentów nieodpowiedzialnych społecznie ('sin' stocks) oraz powiązanie ESG z wartością przedsiębiorstwa.

2. Problem odpowiedniej dywersyfikacji - wykluczanie może prowadzić do wzrostu ryzyka systematycznego portfela

W świetle teorii portfelowej

- efektem wdrożenia ESG są portfele składające się przeważnie z akcji spółek o niższej kapitalizacji, wyższej relacji P/BV oraz wyższym P/E w porównaniu z „klasycznymi” portfelami.
- **Niedoważenie/ przeważenie niektórych sektorów w portfelu** - portfele wrażliwe na wzrosty cen ropy naftowej, ponieważ są z reguły niedoważone akcjami sektora energetycznego i przeważone akcjami handlu detalicznego, kt. mają negatywną korelację z ceną ropy naftowej.

Inwestorzy instytucjonalni idą w kierunku selekcji sektorowej i tworzenia portfeli tematycznych

- wpływ zaostrzenia regulacji związanych z normami środowiskowymi na opłacalność inwestowania w branże (np. rynek opłat za prawa do emisji CO₂, rynek kontraktów energetycznych, wzrost cen paliw).
- ocena potencjału w zakresie generowania dodatniego NCF oraz perspektyw rozwojowych przedsiębiorstw/ sektorów - poszukiwanie możliwości wzrostu efektywności portfela inwestycji.

Z drugiej strony – z perspektywy zarządzających:

Uwzględnianie ryzyk związanych z ESG przyczynia się do:

- wzrostu transparentności, obliczalności spółek - redukcja asymetrii informacji i błędów prognostycznych w zakresie ryzyko- dochód portfeli inwestycji.
- ograniczania konfliktów interesów, co często jest przyczyną kryzysów w przedsiębiorstwie i odbija się na jego efektywności - skutkuje wzrostem zmienności kursu emitowanych instrumentów i szoków cenowych (Becchetti, Ciciretti, Giovannelli, 2012).

Z perspektywy zarządzających - CSR a efektywność i ryzyko przedsiębiorstw w długim okresie

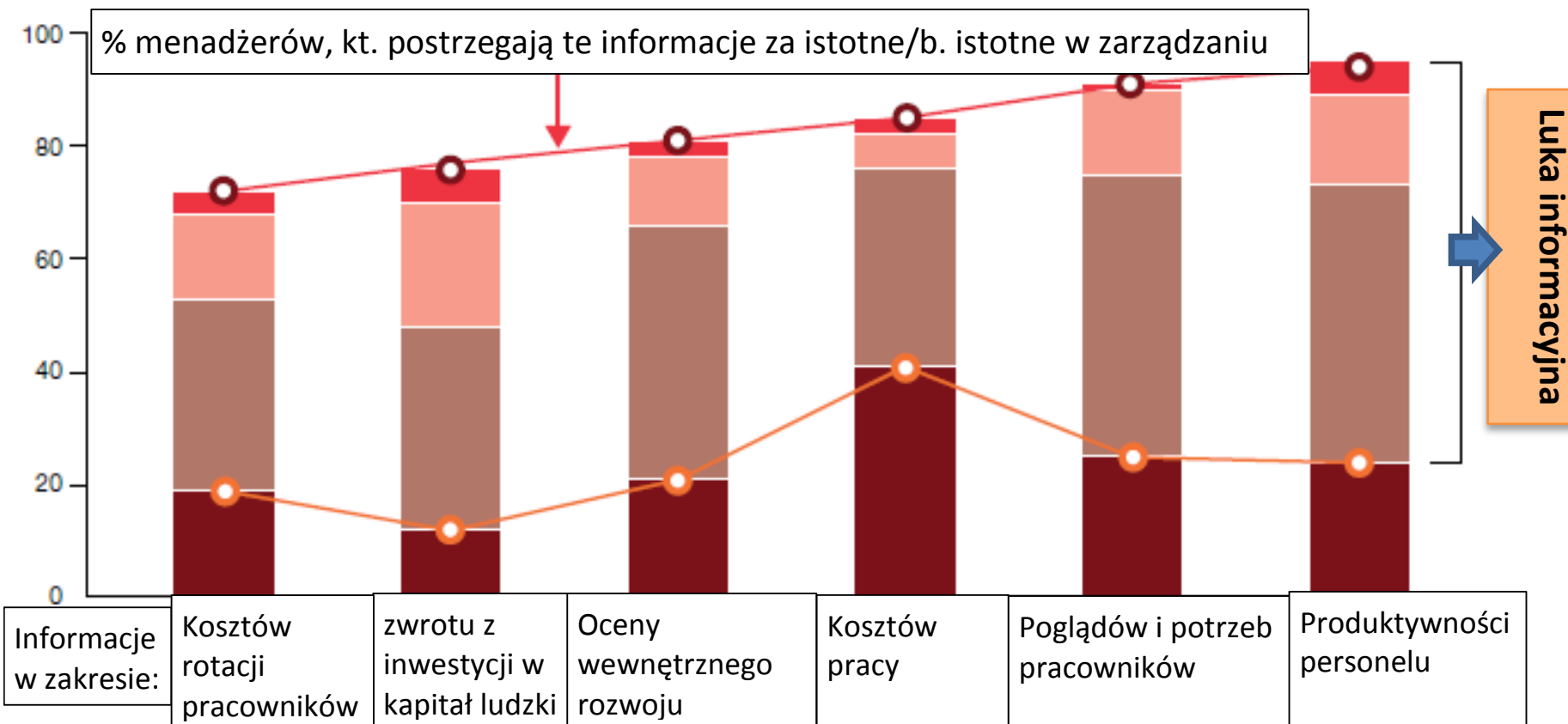
- związek między corporate governance a wartością przedsiębiorstwa i jego zdolnością do generowania ponadprzeciętnych stóp zwrotu
- Próby wykazania pozytywnego wpływu ESG na kondycje ekonomiczno- finansową przedsiębiorstwa i jego zdolność do utrzymania przewagi konkurencyjnej w dłuższym horyzoncie czasowym.

**zarządzanie spółką zgodnie z koncepcją CSR
jest przyczyną ponadprzeciętnych wyników,
czy też skutkiem na pewnym etapie jego
rozwoju ?**

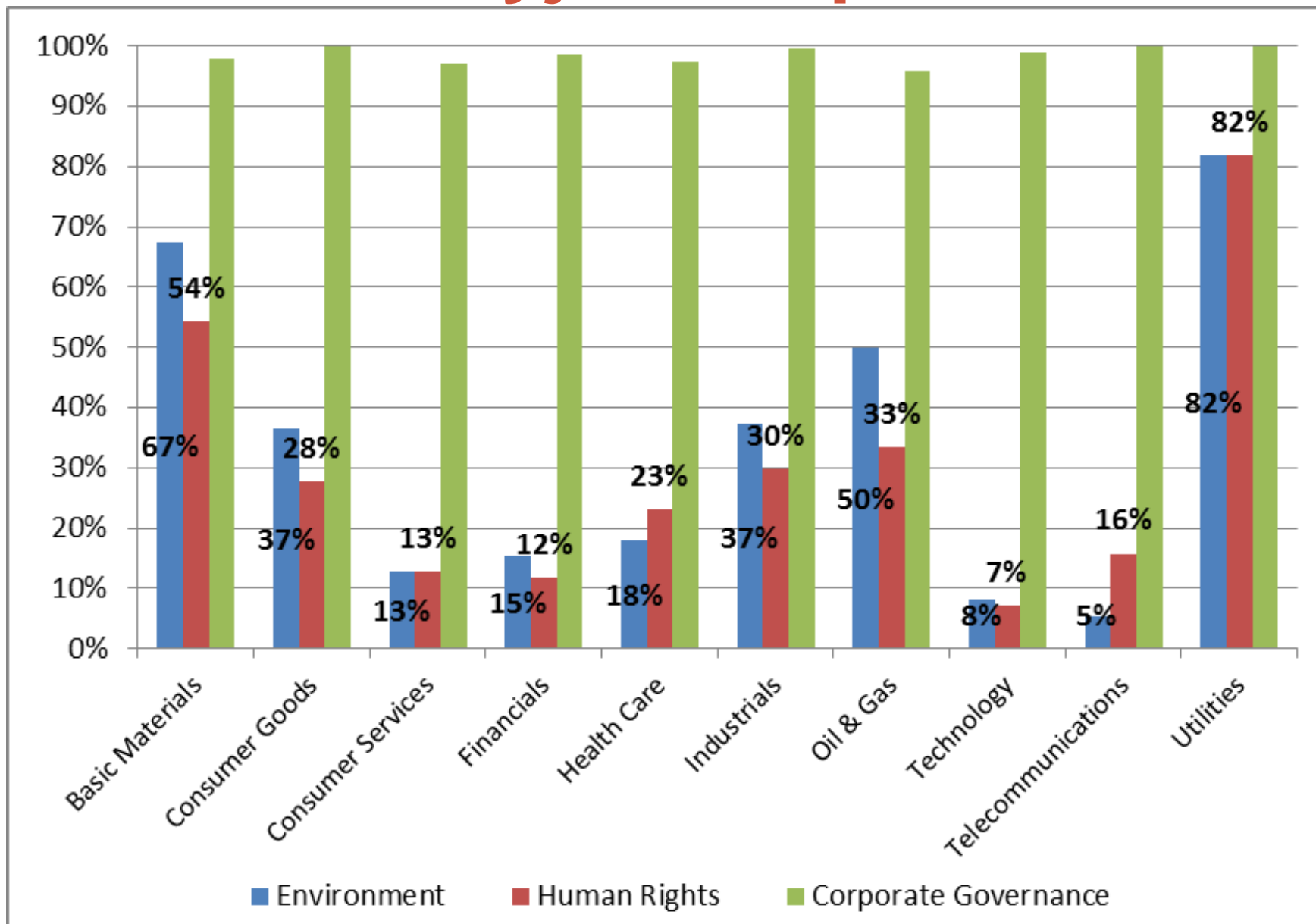

Luka informacyjna – badania światowe

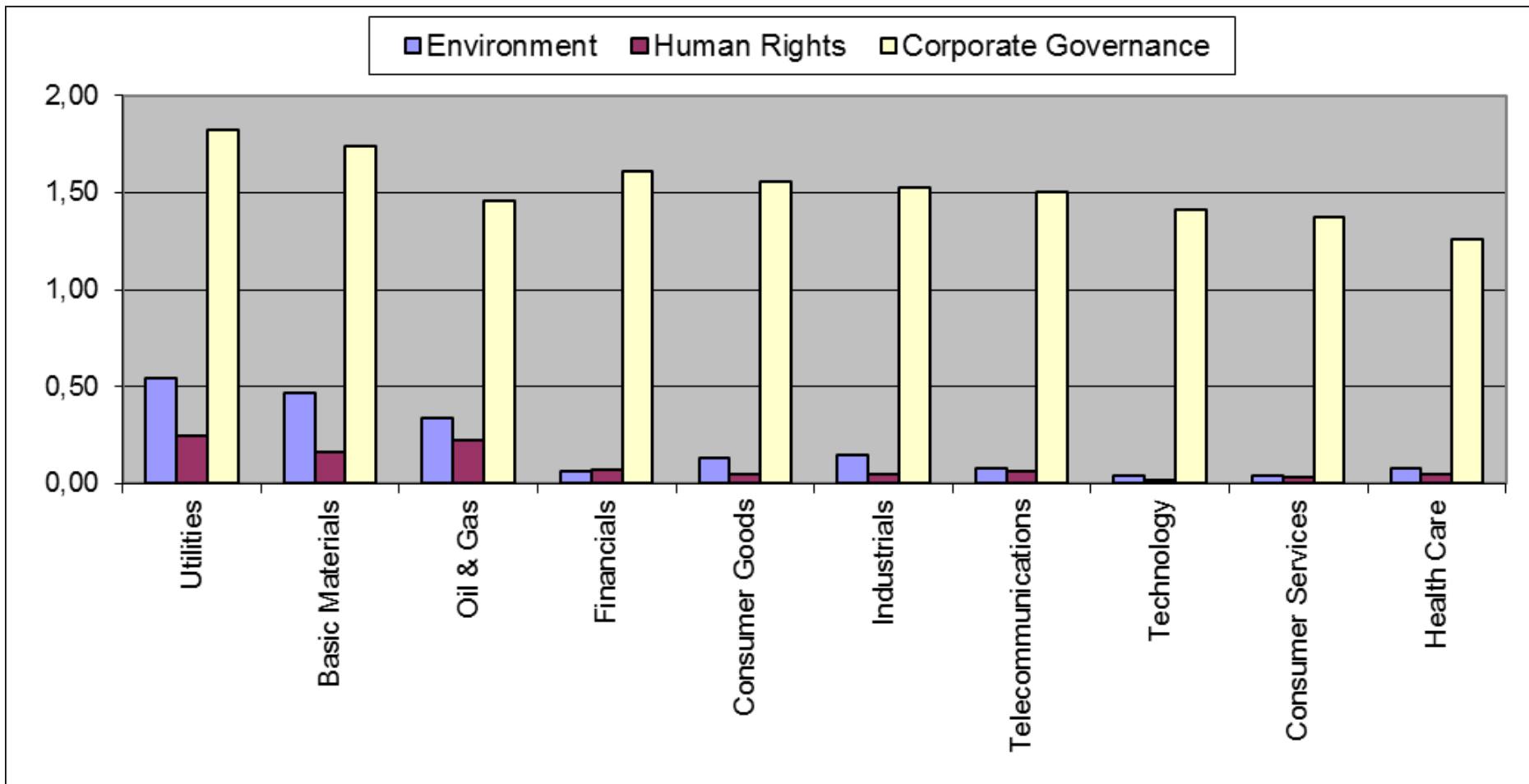

- Brakuje informacji
- Informacja niedostateczna
- Informacja adekwatna, ale mogłaby być szersza
- Dostępna informacja jest kompletna

Luka informacyjna w raportowaniu

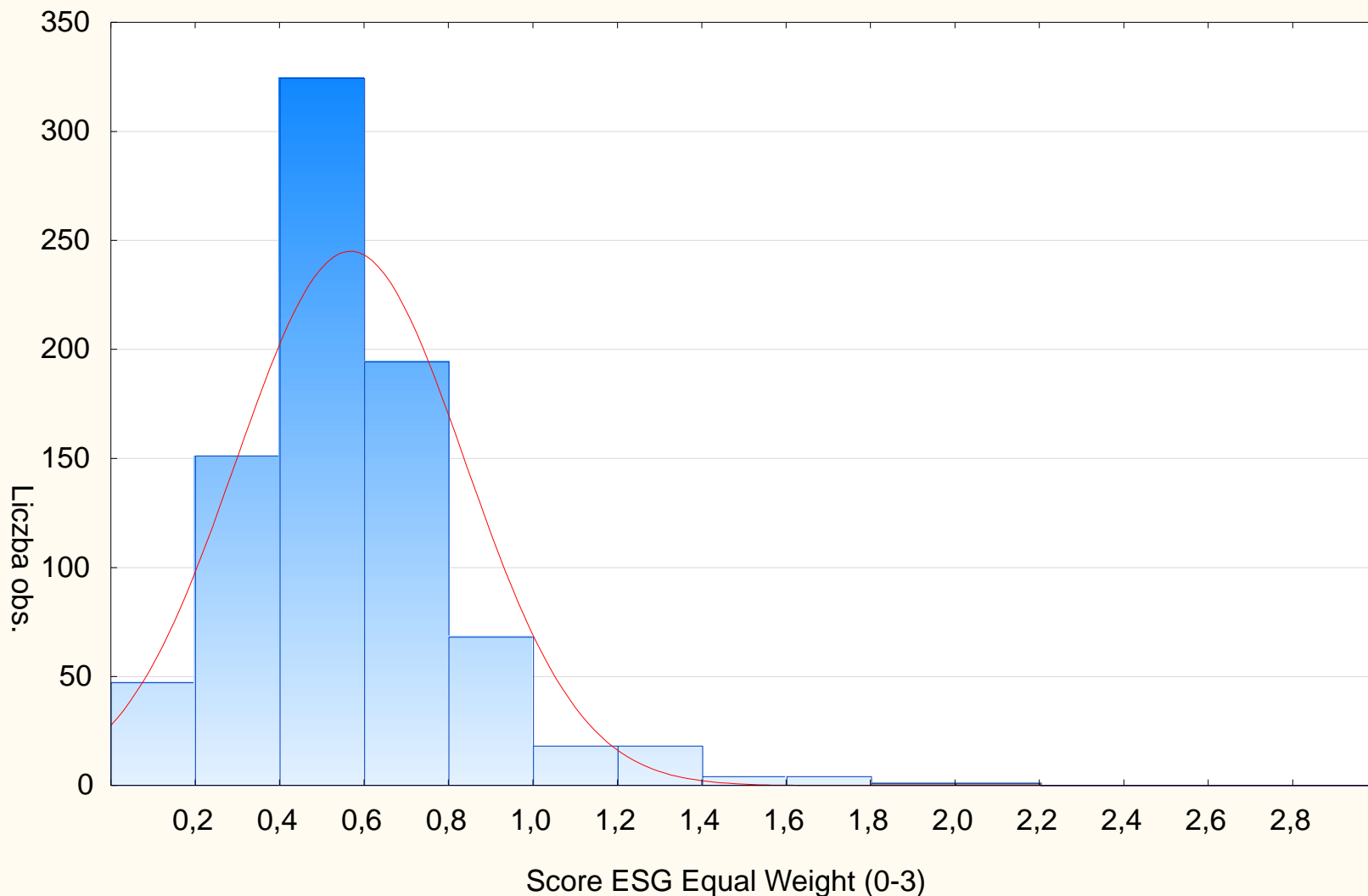
Rating ESG wg sektorów

Rozkład ocen ratingowych dla ESG

Histogram Score ESG Equal Weight (0-3)

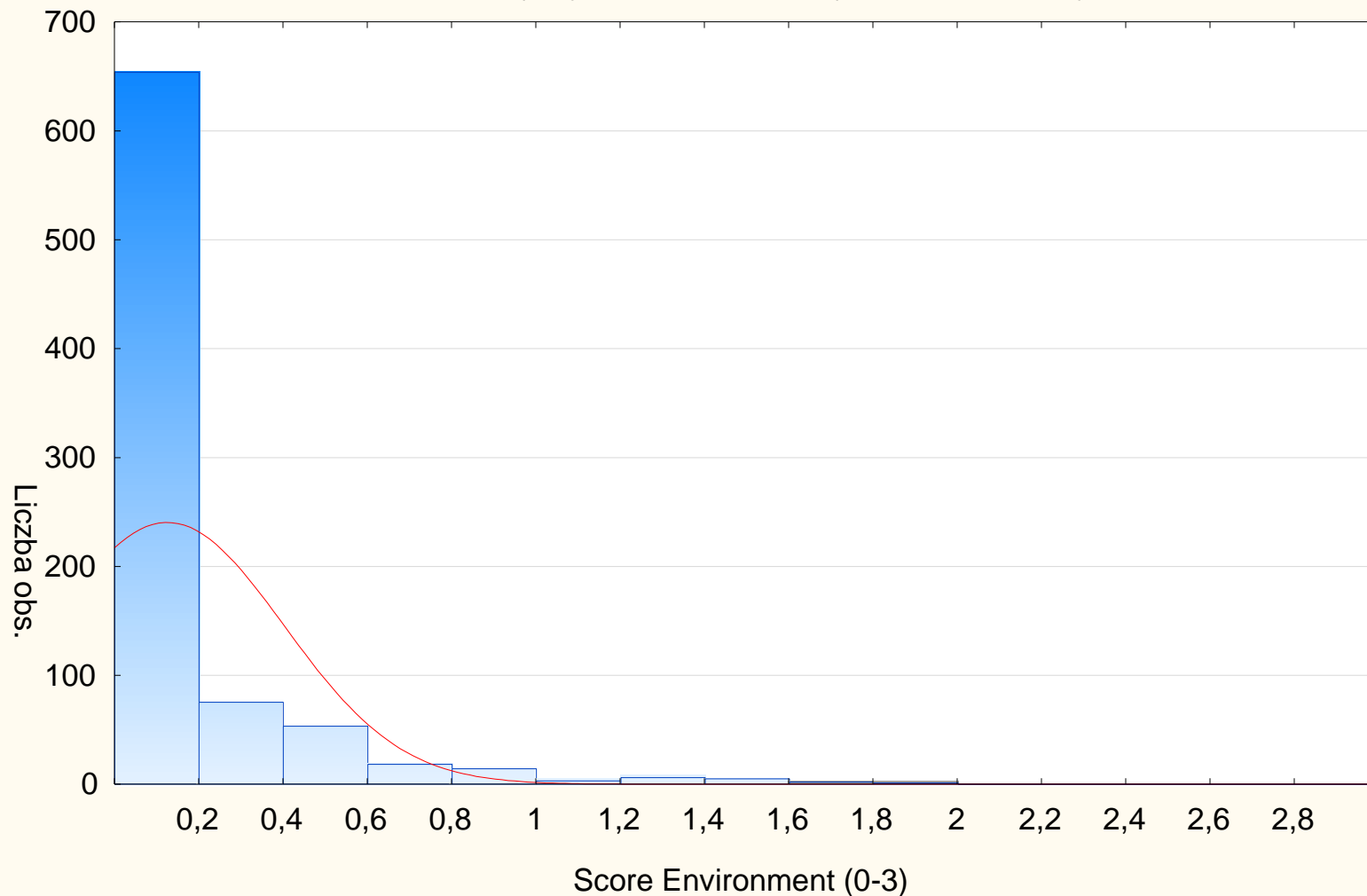
Score ESG Equal Weight (0-3) = $830 \cdot 0,2 \cdot \text{normal}(x; 0,5651; 0,2702)$

Rozkład ocen ratingowych dla Enviroment

Histogram Score Environment (0-3)

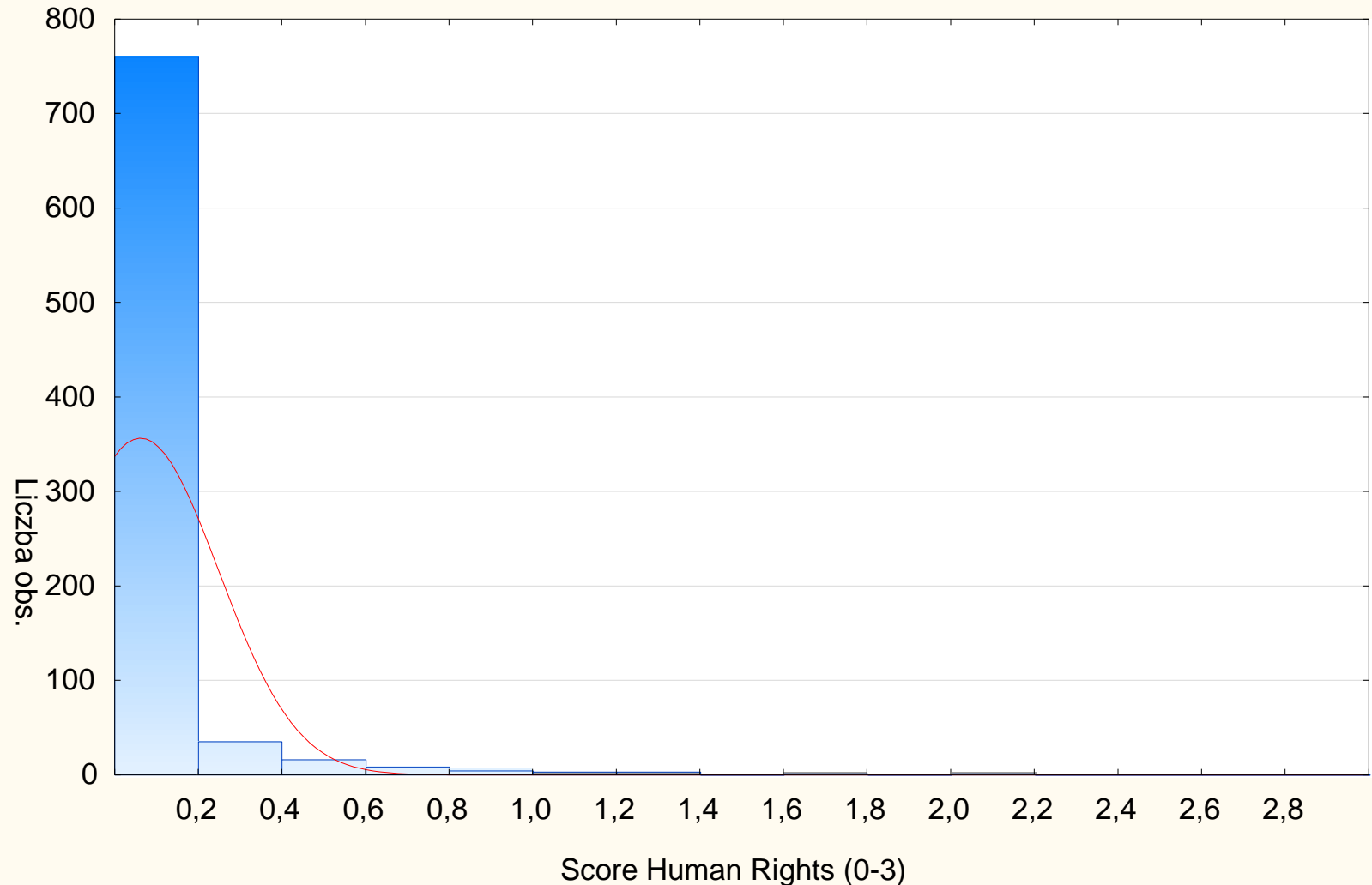
Score Environment (0-3) = $830 \cdot 0,2 \cdot \text{normal}(x; 0,1248; 0,2755)$

Rozkład ocen ratingowych dla Human Rights

Histogram Score Human Rights (0-3)

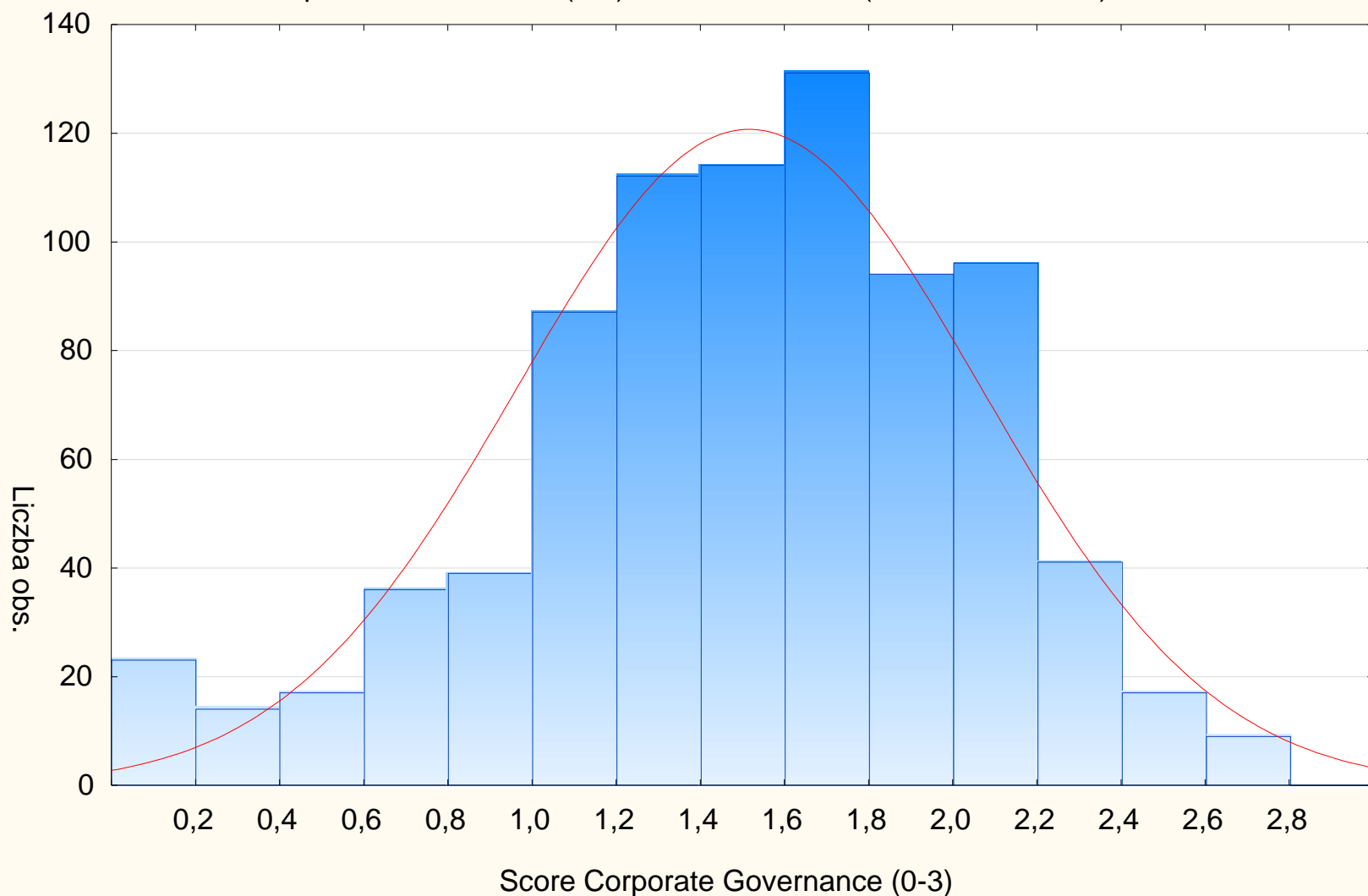
Score Human Rights (0-3) = $830 \cdot 0,2 \cdot \text{normal}(x; 0,062; 0,1858)$

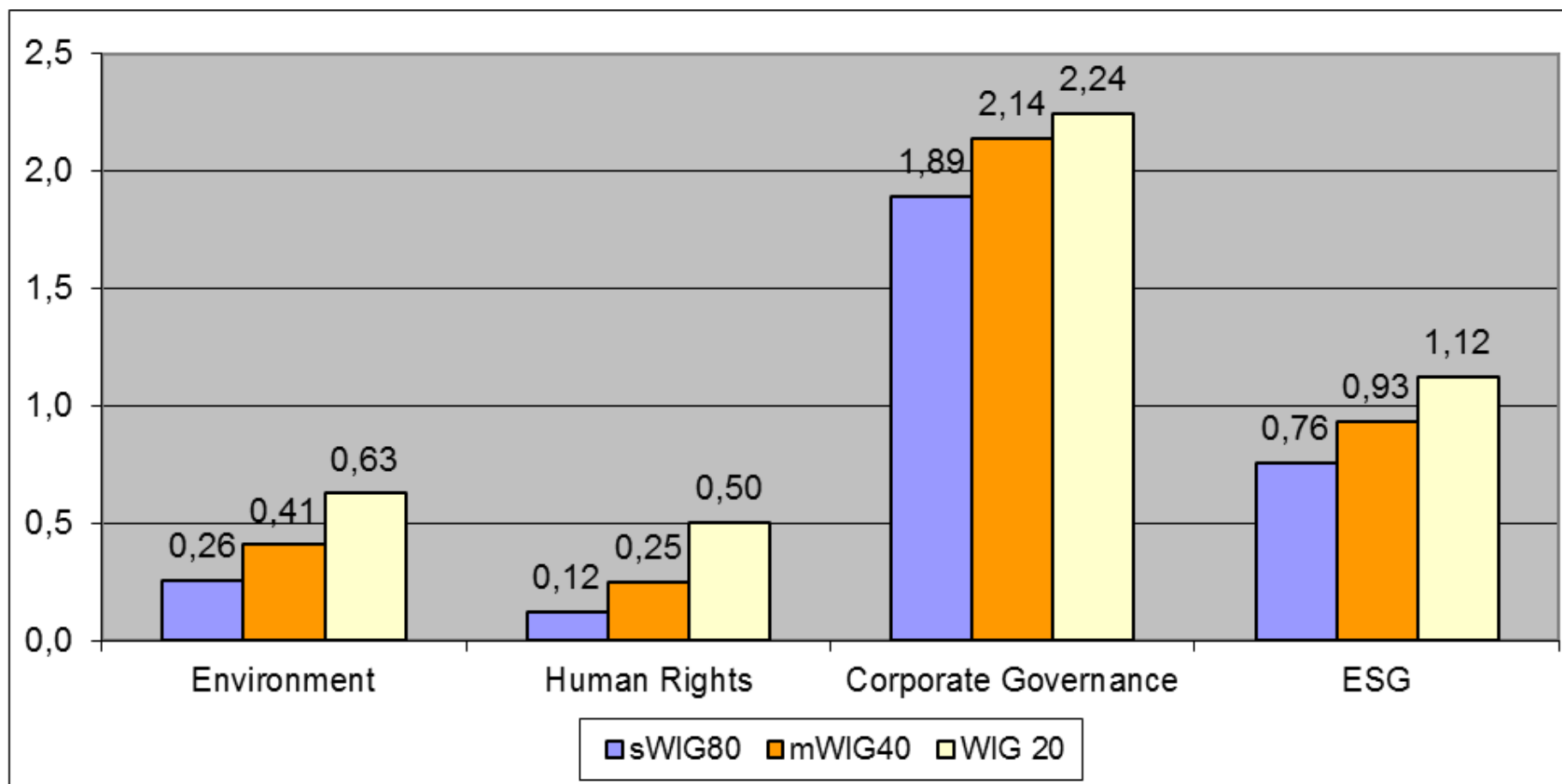
Rozkład ocen ratingowych dla CG

Histogram Score Corporate Governance (0-3)

Score Corporate Governance (0-3) = $830 \cdot 0,2 \cdot \text{normal}(x; 1,5085; 0,5485)$

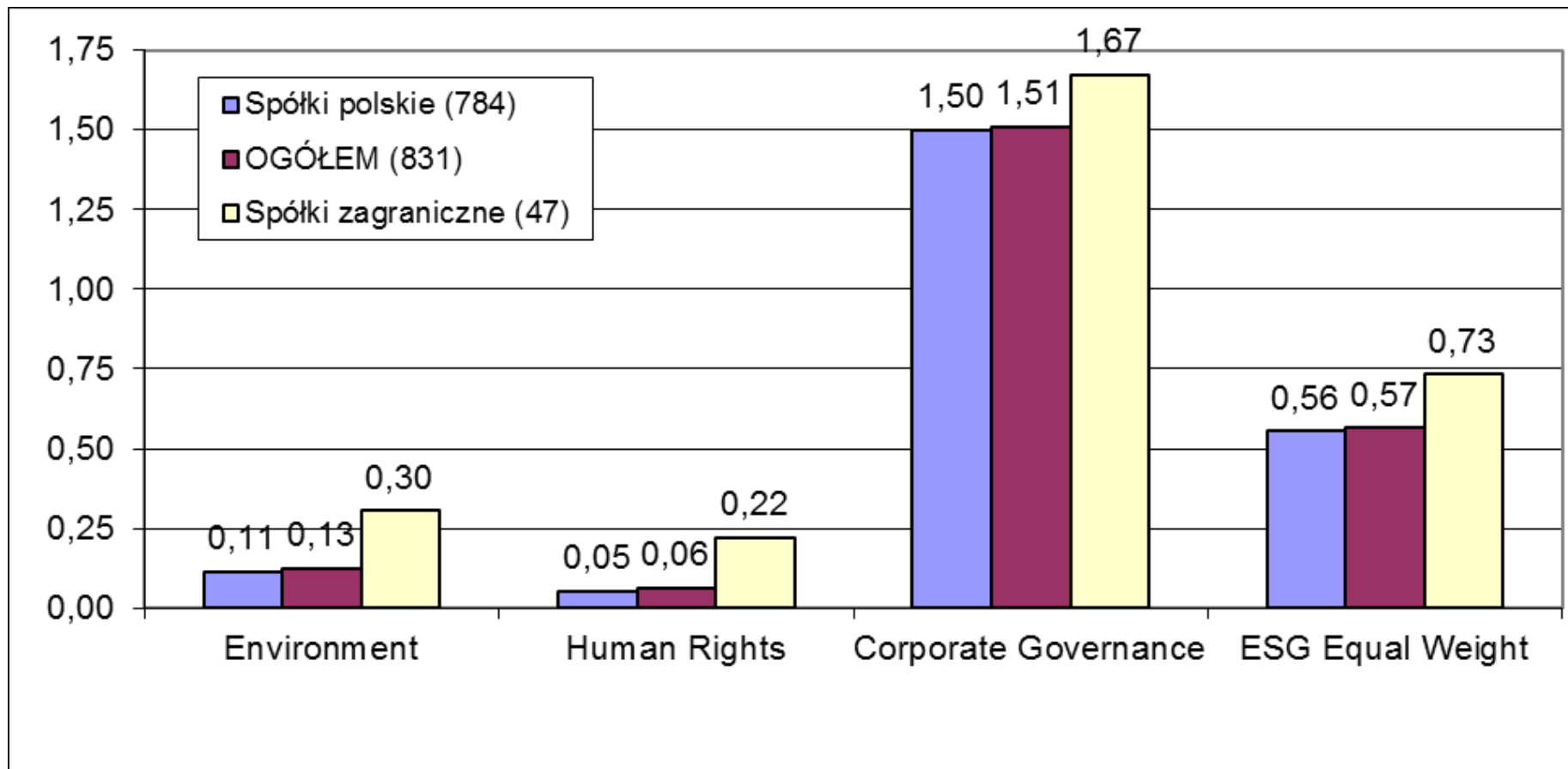

Ryzyko ESG a wielkość spółki

Rating ESG w spółkach krajowych i zagranicznych

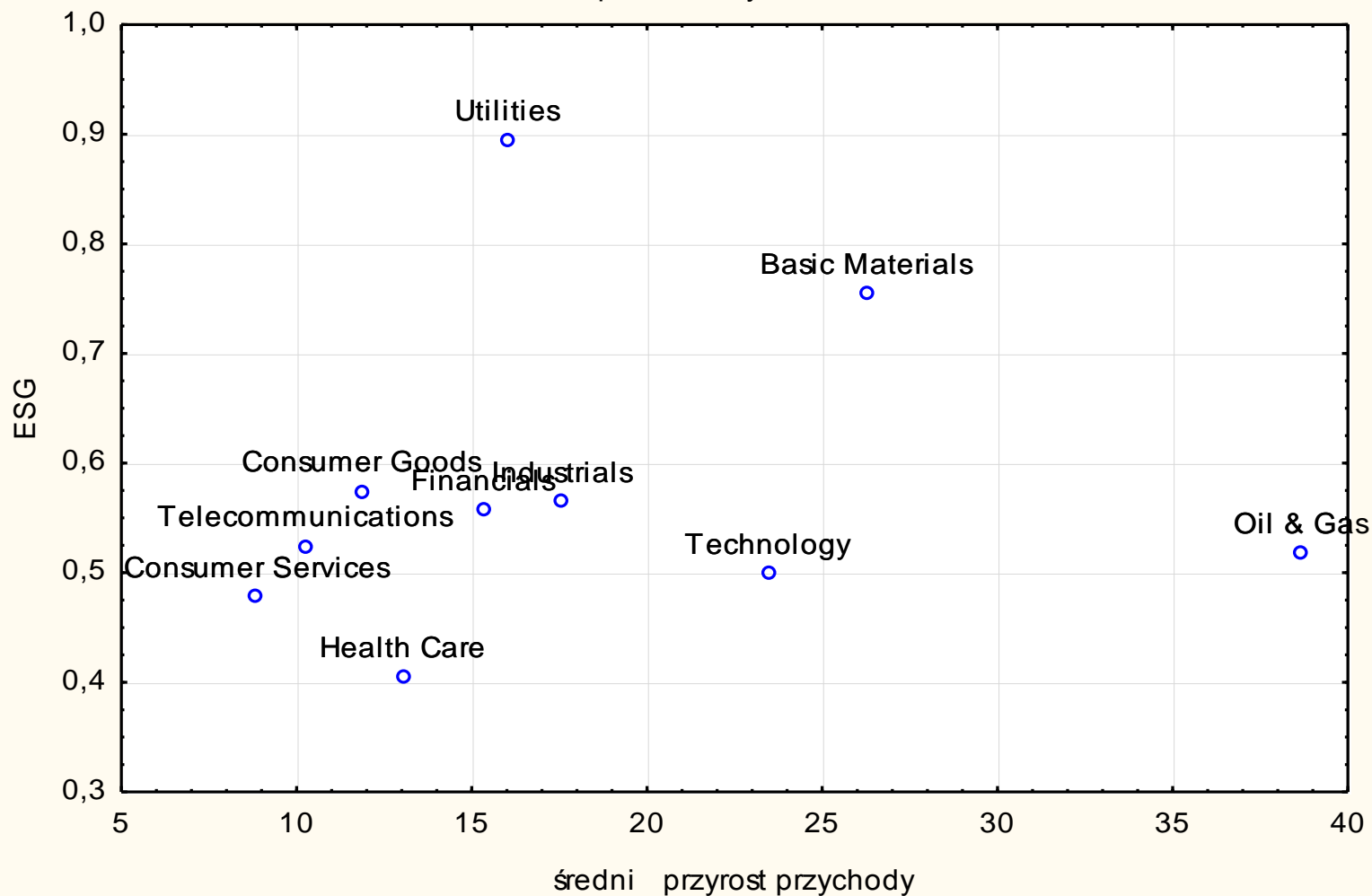

Rating ESG a wyniki finansowe spółek

Arkusz7 Oznaczone wsp. korelacji są istotne z $p < ,05000$ N=362 (Braki danych usuwano przypadkami)

zmienne	Score Environment (0-3)	Score Human Rights (0-3)	Score Corporate Governance (0-3)	Score ESG Equal Weight (0-3)
śr. tempo wzrostu PS	-0,0442	-0,0158	-0,0490	-0,0514
Wynik finansowy	0,2375	0,2981	0,0355	0,1976
ROS	0,0026	0,0040	0,0022	0,0035
ROA	0,1026	0,0693	0,1835	0,1694
ROE	0,0596	0,1418	0,1115	0,1282

Wykres rozrzutu ESG względem średni przyrost przychody
analiza skupień sektory.sta 16v*10c

Sektorowa macierz ryzyka

General Human Rights Risk

A						Capital Markets	Internet Software & Services Software
A-					Commercial Banks	Media Diversified Financial Services IT Services	
B+			Real Estate Management & Development		Diversified Telecommunication Services		
B		Building Products Machinery		Health Care Providers & Services	Commercial Services & Supplies	Internet & Catalog Retail	
B-	Chemicals		Household Products Electronic Equipment, Instruments & Components		Textiles, Apparel & Luxury Goods		
C+	Construction & Engineering Oil & Gas (Industry) Utilities (Industry)			Hotels, Restaurants & Leisure	Specialty Retail		
C	Metals & Mining	Food Products					
	C	C+	B-	B	B+	A-	A

General Environmental Risk

Premia za ryzyko ESG

- Wycena spółek

$$V_E = \sum_{t=1}^{t=n} \frac{ECF_t}{(1 + k_e)^t}$$

$$WACC = k_D (1 - T_C) \left(\frac{D}{E + D + SOC} \right) + k_E \left(\frac{E}{E + D + SOC} \right) + k_{SOC} \left(\frac{SOC}{E + D + SOC} \right)$$

Źródło: Hudson, The Social Responsibility of the Investment Profession, The Research Foundation of CFA Institute

$$r_E = r_f + RPB + RPF + RP_{ESG}$$

Dziękuję za uwagę

prof. nadzw. dr hab. Teresa Czerwińska
Uniwersytet Warszawski Wydział Zarządzania
tczerwinska@mail.wz.uw.edu.pl